

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING



Spullen gaan veel sneller stuk

Hoe fixen we dat?

Tegemoetkoming
ziekenvervoer
kanker en nier-
patiënten omhoog

Econoom Ingrid Molderez:
Aandeelhouders
ondergraven onderwijs
en kinderopvang

Factcheck
Iedere gepensioneerde
krijgt minstens
1 500 euro pensioen

Antwerpen
Wat als
basiszorg te
duur wordt?

inhoud.

4 Actueel

Van A naar ziekenhuis: tegemoetkoming kilometervergoeding stijgt

6 Knipsels

8 Interview

KU Leuven-econoom Ingrid Molderez: 'Doordat bedrijfswinsten niet beter werden ingezet, werd er bespaard op kinderopvang'

11 Factcheck

Minimaal 1 500 euro pensioen voor iedereen?

12 Achtergrond

Nieuwe spullen maken vraagt veel energie en kost de klant geld

15 Forum

Herhuisvesten in plaats van noodopvang

16 In beeld

Sint-Truiden, 29 november, 07.27 uur

18 Uit ervaring

Een andere kijk op de wereld. Deze maand: **Pastoor Adam**

20 Cultuur

21 Regio

Feiten en verhalen uit jouw regio

24 Gevat in vijf woorden

Stany Crets, Acteur

De keuze van An-Sofie Bessemans, hoofdredacteur Visie



Maak er iets schoons van

Een luisterend oor, een veilige plek. Daar draait het volgens priester Adam rond. Maar ook voor de bekende Brusselse activist Laurent d'Ursel, die zich inzet voor de thuislozen in de hoofdstad.

Met de kerstdagen voor de deur wensen we iedereen gezelligheid en warmte, en natuurlijk ...

Veel leesplezier, ook in 2023!



Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - Lezersbrieven lezers@visieredactie.be - Abonnementen www.beweging.net/abbonementvisie - Verantwoordelijke uitgever Liesbeth De Winter - Redactie Simon Bellens, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooi Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve - Hoofdredactie An-Sofie Bessemans, Wim Troch - Vormgeving Gevaert Graphics - Druk Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten -



Druk

Foto Kristof Vadino

Meer doen met minder. Het was de voorbije jaren het mantra in heel wat sectoren. Vandaag voelen we aan den lijve waar dat leidt. Op de trein of in de bus, in de gevangissen, achter de muren van de woonzorgcentra, in de kinderdagverblijven, bij de politie, voor de klas, ja zelfs bij onze openbare omroep. Wie meer moet doen met minder, is daar uiteindelijk

altijd de dupe van. Harder werken voor minder voldoening en met een gebrek aan waardering is het beste recept om uit te vallen. Niet alleen voor de mensen die in die sectoren werken is dat nefast. Vroeg of laat gaat ook de publieke dienstverlening eronder lijden. En dat voelen wij allemaal. Onze samenleving staat onder druk. Letterlijk en figuurlijk. ■

Luc Van Gorp,
Voorzitter CM



Kilometervergoeding voor kanker- en nierpatiënten opgetrokken

Chronisch ziek zijn leidt tot heel wat verplaatsingen, gaande van afspraken bij artsen en specialisten tot behandelingen of onderzoeken in het ziekenhuis. Maar niet iedereen woont op een boogscheut ervan of kan zich nog zelfstandig tot daar verplaatsen. Zij hebben nood aan goed geregeld en betaalbaar vervoer. Ook voor wie met de eigen wagen of het openbaar vervoer frequent de verplaatsing maakt, lopen de kosten hoog op. Daarom werd de kilometervergoeding recent opgetrokken, al kan de organisatie van het niet-dringend medisch vervoer nog beter.

→ Tekst **Dominic Zehnder** → Foto **Mine Dalemans**



**NIERPATIËNT RONNY ENGELEN (65)
MOET DRIE KEER PER WEEK
NAAR HET ZIEKENHUIS**

'Ziekenvervoer komt bovenop alle andere kosten door ziekte'

'Bij de eerste dialyseafpraak in het ziekenhuis ga je ook op gesprek bij de sociale dienst. Zij vragen daarbij naar je vervoersnoden. Wanneer je er niet met eigen vervoer kunt geraken, regelen zij alle praktische zaken met de vervoersdienst. Dat vergemakkelijkt de zaak enorm. Op dit moment gebruik ik mijn eigen wagen om naar het ziekenhuis te rijden. Ik moet gelukkig niet al te ver rijden, dus in dit stadium lukt mij dat nog goed. Bovendien wordt een deel van de reiskosten ook vergoed. Dat maakt dat de verplaatsing van en naar de dialyse financieel dragelijk blijft, want dat komt bovenop alle andere kosten die door je ziekte ontstaan.'

Wie regelmatig in een ziekenhuis moet zijn, legt jaarlijks heel wat kilometers af. 'Met name nier- en kankerpatiënten moeten echt heel vaak in het ziekenhuis zijn voor behandelingen en onderzoeken', legt Wendy De Leus van CM uit. Om voor de groep van chronisch zieke patiënten op te komen, werd tien jaar geleden het

Observatorium voor chronische ziekten opgericht. Dat adviesorgaan werkte op vraag van het kabinet van minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke (Vooruit) al enkele adviezen uit over het niet-dringend patiëntenvervoer, legt oud-voorzitter Karen Mullié uit. 'Een van de recentste adviezen over ziekenvervoer en de verhalen van patiënten die we daarin konden bundelen, hebben er mee

toe geleid dat het kabinet besliste om de geldende kilometervergoeding op te trekken. We hopen dat de overheid die vergoeding in de toekomst verder verhoogt om die in lijn te brengen met de geldende maxima voor het woon-werkverkeer.'

Vanuit de verplichte ziekteverzekering is er op dit moment alleen voor kanker- en nierdialysepatiënten in een tegemoetkoming voorzien. Zij ontvangen daarvoor een vergoeding van 31 cent per kilometer met eigen vervoer of een volledige terugbetaling van het openbaar vervoer in tweede klasse. Er is voor hen eveneens een structurele tegemoetkoming voor georganiseerd reeksvervoer naar het ziekenhuis met professionele vervoersdiensten. 'Maar vanuit CM vinden we het belangrijk dat alle mensen kwaliteitsvol en betaalbaar van en naar het ziekenhuis geraken. Daarom hebben wij beslist om dat binnen onze aanvullende diensten aan te bieden', klinkt het bij Wendy De Leus.

In kaart brengen

Voor een goede planning van de ritten van de vervoersbedrijven, is het nodig om

tijdig een aanvraag voor een niet-dringende rit in te dienen. De Leus: 'Helaas merken we een stijging van het aantal last-minute aanvragen voor het niet-dringend vervoer via onze partner Mutas. Doordat mensen sinds corona pas heel laat zeker zijn van hun afspraak, wordt het voor de vervoerders moeilijker om alle aangevraagde ritten te kunnen uitvoeren.'

Uit de adviezen van het Observatorium bleek eveneens de nood om het niet-dringend medisch vervoer beter in kaart te brengen, zodat de organisatie en terugbetaling beter op de globale noden afgestemd kunnen worden. 'Ook CM is vragende partij', zegt De Leus. 'We hebben op dit moment slechts weinig zicht op het totaalplaatje. Vooral het vervoer tussen ziekenhuizen onderling blijft een grote blinde vlek voor ons'. In een brief van minister Vandenbroucke aan het Observatorium die Visie kon inkijken, beloofde de minister alvast om het vervoer beter in kaart te brengen. ■

~ www.cm.be/ziekenvervoer

Voortaan moeten werknemers minstens een jaar volledig tewerkgesteld zijn om gebruik te kunnen maken van het tijdskrediet. 'Deeltijds werkenden die tijdskrediet opnamen om te zorgen voor een familielid of om zich bij te scholen vallen terug op nul euro.'

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto **ID/ Lieven Van Assche**

Een pauze in je loopbaan? 'Enkel voor mensen die geld hebben'

Het begrotingsakkoord van de federale regering, afgelopen oktober, leest steeds meer als een aanval op het recht om een loopbaan tijdelijk te onderbreken voor een opleiding of zorgtaken. Nadat het tijdskrediet om voor kinderen te zorgen beperkt werd van 51 tot 48 maanden, en slechts voor kinderen tot vijf in plaats van acht jaar oud, blijken nu ook deeltijds werkenden met een lopend tijdskrediet de dupe.

Vanaf 1 januari 2023 kunnen mensen die deeltijds werken geen tijdskrediet meer opnemen. Voortaan kan dat pas als je de voorgaande twaalf maanden voltijds in dienst geweest bent.

Els* ging na vijftien jaar werken opnieuw studeren. 'Een opleiding helemaal in lijn met mijn werk', vertelt ze. 'Mijn werkgever ging meteen akkoord.' Vanaf het begin van het huidige academiejaar schakelde ze terug op een halftijdse en nam ze tijdskrediet met opleidingsmotief op. 'Die uitkering compenseert mijn inkomensverlies niet voldoende om rond te komen.'

Maar vorige week kreeg ze slecht nieuws. Hoewel ze nog midden in haar

opleiding zit, valt haar uitkering volgend academiejaar helemaal weg, omdat ze voor haar tijdskrediet vier vijfde aan de slag was. 'Als ik in september aan mijn tweede jaar zou beginnen, zakt daardoor mijn netto inkomen met bijna 200 euro per maand. Als alleenstaande is dat echt niet haalbaar. Waarschijnlijk zal ik moeten stoppen met studeren.'

De nieuwe regels zorgen voor onzekerheid, legt Erik Van Laecke van het ACV uit. 'Hoe zal de RVA die interpreteren voor mensen zoals Els, die al een tijdskrediet hebben?' Volgens Van Laecke bevinden zich in Vlaanderen ongeveer 1 800 werknemers in zo'n situatie.

In zijn advies over de begrotingsmaatregelen sprak de Nationale Arbeidsraad, waarin werkgevers- en werknemersorganisaties zetelen, zich al negatief uit over de nieuwe regels.

'Dit kan toch niet zijn wat de regering wil?' vraagt Els zich af. 'Het lijkt erop alsof pauze nemen in je carrière iets wordt voor mensen met geld.' ■

*Els is een schuilnaam, haar identiteit is bekend op de redactie



CM-BIJDRAGE

Uitgebreid pakket aan diensten en voordelen

CM biedt haar leden een uitgebreid en evenwichtig pakket aan diensten en voordelen aan. Daarvoor dient jouw ledenbijdrage, vanaf volgend jaar 9,43 euro per maand. In ruil krijg je onder meer een tegemoetkoming tot 1 050 euro voor tandprothesen en orthodontie, of voor psychologische zorg tot 720 euro.

Voor kersverse ouders is er dan weer een babygeschenk tot 180 euro, en kinderen en jongeren kunnen tegen een voordelige prijs op vakantie met Kazou. Wie zorg nodig heeft door ziekte, handicap of ouderdom, kan een beroep doen op betaalbaar ziekenvervoer. Daarnaast komt CM tussen voor dagopvang, nachtverzorging en kortverblijf. CM verhoogt bovendien de tegemoetkomingen voor onder meer voedings- en dieetadvies en voor slaaptherapie, en organiseert tal van initiatieven voor een gezonde leefwijze. ■

~ www.cm.be/voordelen

UITZENDKRACHTEN

Vergeet je eindejaarspremie niet

Wie tussen 1 juli 2021 en 30 juni 2022 minstens 65 dagen, of minstens 494 uur als uitzendkracht werkte, heeft recht op een eindejaarspremie van 8,33 procent van het brutoloon. ACV-leden krijgen in de eerste helft van december automatisch het nodige premiedocument. Bezorg dat zo snel mogelijk ondertekend aan je ACV-afgevaardigde of ACV-dienstencentrum. ACV-leden ontvangen daarenboven een syndicale premie van 112 euro. ■

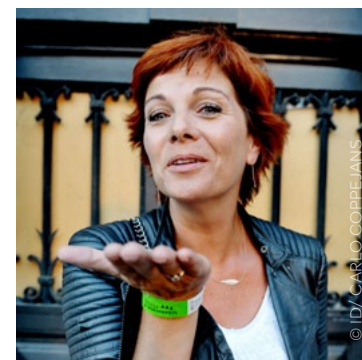
~ www.interimunited.be

BOREALIS

Qatar aan de Schelde

Mensenhandel en uitbuiting vind je niet alleen aan de andere kant van de wereld. Deze zomer brak een schandaal uit met maar liefst 174 slachtoffers op een werf van chemiereus Borealis. De geëngageerde filmploeg Docwerkers lanceert op 12 december de documentaire Qatar aan de Schelde. De camera volgt de Bengaalse en Turkse arbeiders en stelt vragen over de verantwoordelijkheid van bedrijven en onderaannemingen. ■

~ Schrijf je in en kijk gratis naar de première via www.qataraandeschelde.be



Ik neem ook gedwongen afscheid. Geen plaats voor een interne coach bij VRT.

De aangekondigde ontslagen bij de VRT kosten aan meer dan 50 mensen hun baan, onder wie ook presentatrice en coach Geena Lisa.

JOBSTUDENTEN

Toch kinderbijslag behouden na arbeidsongeval

Jobstudenten die na een ongeval op het werk terugvielen op een uitkering verliezen daardoor geen kinderbijslag meer. 'Een tijdje geleden zagen we op korte tijd verschillende jobstudenten met een uitkering door een arbeidsongeval, een zeer beperkt bedrag, die daardoor wel hun kinderbijslag geschorst wisten', vertelt Nelis Jaspers van Jong ACV. 'Daardoor waren ze financieel heel wat slechter af. Dankzij het ACV wordt die misser in de wetgeving nu rechtgezet.'

Vlaams minister van Welzijn Hilde Crevits (CD&V) maakte bij de bekendmaking van haar wijzigingsbesluit duidelijk dat het 'niet de bedoeling is om jongeren die slachtoffer zijn van een arbeidsongeval of beroepsziekte bijkomend te straffen door de gezinsbijslagen terug te vorderen.' 'Minister Crevits wil bovendien budget vrijmaken om de getroffen jobstudenten retroactief te vergoeden', aldus het ACV. 'Maar voorlopig is nog onduidelijk hoe dat concreet zal gebeuren.' ■

HET CIJFER

5 miljoen euro

Dat is het bedrag aan maaltijd-, eco- en consumptiecheques dat elk jaar niet wordt opgebruikt. Sinds 1 december kunnen die cheques voor een periode van drie maanden verlengd worden. Daarvoor moet je contact opnemen met het bedrijf dat de cheques uitreikt.

BANKENSERVICE MOET BETER

Okra Awards voor niet-digitale bankdiensten

Okra reikte onlangs drie pluimen uit aan banken die extra dienstverlening bieden aan klanten die niet online bankieren. Uit eigen onderzoek van de seniorenvereniging bleken de goede leerlingen van de klas KBC (belmobiel dienstverlening aan huis), Belfius (phone banking) en VDK (afschriftenkiosk). Minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) overhandigde de prijzen. Okra vraagt van de minister om afspraken rond niet-digitaal bankieren in de wet te verankeren. Essentieel zijn daarbij een geldautomaat in elke gemeente, de mogelijkheid van contact met een bankbediende, en papieren afschriften en overschrijvingen. ■



vind je houvast bij Goed

Zoek je steun bij de meubels om je heen of neem je liefst een arm van iemand vast als je stapt? Heb je het moeilijk om je nog zelfstandig te douchen of om alleen naar het toilet te gaan?

Ontdek bij Goed oplossingen die je letterlijk een houvast geven.



handgreep Solido
€ 45,95
€ 19,99



plooibare wandelstok
€ 19,99
€ 9,99

Ontdek ons ruim aanbod en onze expertise. Kom langs in een Goed thuiszorgwinkel of bel 03 205 69 29.

Actieperiode: geldig van 21/11 t.e.m. 31/12/2022. Niet cumuleerbaar met andere acties en kortingen. Enkel geldig op handgreep Solido (10 cm) met zuignappen – niet verstelbaar en plooibare wandelstok zwart PLB51.

samen met

www.goed.be

goed
thuiszorgwinkel
hoorcentrum
apotheek

‘Er is een te groot verschil tussen de winsten voor bedrijven en wat de mensen die voor die winsten zorgen ervoor krijgen’

Aan het eind van het gesprek komt Ingrid Molderez met een bekentenis: ‘Deze zomer was ik eigenlijk alle hoop kwijt.’ Voor de derde keer in minder dan twintig jaar lijken we misschien weer in een crisis te belanden. Na een financiële crisis en recenter een gezondheidscrisis woedt er nu een energiecrisis. Lessen werden er schijnbaar nauwelijks getrokken. Laat dat ook net het onderwerp wezen van het gesprek met de professor duurzaam ondernemen en economie aan KU Leuven.

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto's Bart Dewaele

‘We struikelen van de ene crisis in de andere. Dat heeft ook een psychologische impact. Wanneer we eindelijk uit de gezondheidscrisis en twee jaar van sociale isolatie komen, worden we plots met een oorlog op Europese bodem geconfronteerd. Hoewel de bommen hier niet op ons hoofd vallen, voelen we door de hoge energieprijzen wel heel direct de impact. Daarboven hangen dan nog de dreigingen die met de klimaatopwarming gepaard gaan. Het is onduidelijk of we aan de vooravond staan van een situatie waarin nog meer mensen meegesleurd zullen worden. In die situatie is het makkelijk om de hoop te verliezen.’

Intussen is die hoop bij haarzelf weer teruggekeerd, verzekert ze. ‘Als ik lesgeef beschouw ik het als een plicht om te geloven in de toekomst. Hoewel dat niet eenvoudig is, want ook ik heb geen pasklare antwoorden op al die uitdagingen. Wat wel zeker is, is dat we op korte termijn zagen hoe heel wat zaken slecht lopen. Er zit iets fundamenteels mis.’

Wat zijn de grootste uitdagingen waar we voor staan?

MOLDEREZ → ‘Er is onder andere de opwarming van de planeet. Dat is geen politiek statement, kijk gewoon naar wat we recent in ons land al hebben gezien: enorme droogte in recente zomers of de overstromingen in de zomer van 2021. Als we niet ingrijpen, gaan we er allemaal nog meer mee te maken krijgen. Nu al verschraalt het land en mislukken oogsten. Zonder eten is het eenvoudigweg afgelopen met ons. Uiteindelijk gaat het gewoon over overleven.’

Op kortere termijn gaat overleven natuurlijk ook over wat we iedere maand op onze bankrekening ontvangen, en of we er onze rekeningen mee kunnen betalen.

MOLDEREZ → ‘Absoluut, en dat moet ook comfortabel kunnen. Het is onaanvaardbaar dat mensen nu moeten teruggrijpen naar hout om zich te verwarmen omdat het alternatief te duur is. Tien jaar geleden spraken we over mensen in het arme Zuiden dat het normaal is dat zij op een niet duurzame manier stoken en koken, louter omdat ze geen alternatief hebben. Vandaag moeten ook wij teruggrijpen naar dat soort energiebronnen.’

Er zijn de energieprijzen, maar ondertussen wordt ook onze winkelkar bij wijze van spreken bijna wekelijks duurder. Dat geeft toch ook geen geruststellend gevoel?

MOLDEREZ → ‘Integendeel, we voelen hoe onze levensstijl direct wordt aangetast. Als we gas blijven gebruiken zoals vroeger, bijvoorbeeld om te verwarmen, gaat dat tegenwoordig ten koste van andere dingen die we graag doen. We hebben net onze vrijheid teruggewonnen na corona, maar ineens moeten we voor veel zaken heel veel betalen.’

Dat onbehagen wordt wellicht ook aangewakkerd door de vaststelling dat zelfs werk en een loon geen garantie en zekerheid bieden. Studies tonen zelfs aan dat de reële lonen al bijna 20 jaar niet noemenswaardig stegen, en al zeker niet de laagste lonen. Kan die situatie blijven bestaan?

MOLDEREZ → ‘Samen creëren we een toegevoegde waarde. Die pot moet eerlijker verdeeld worden, ook naar de

BIO

INGRID MOLDEREZ

Ingrid Molderez doceert aan de faculteit economie en bedrijfswetenschappen (KU Leuven campus Brussel). Centraal in haar onderzoek staat duurzaamheid.



>> bredere samenleving. Heel wat onderzoeken gaan na hoe die verdeling gebeurt. Die laten zien dat de meerwaarde steeds meer naar aandeelhouders gaat. Zelfs in de huidige energiecrisis zal een groot deel van de enorme winsten van de energiebedrijven naar hun aandeelhouders gaan. Ze zouden dat ook maatschappelijk kunnen inzetten.'

Toch geven heel wat bedrijfsleiders aan dat ook grote ondernemingen het momenteel zwaar hebben. Periodes met grote winsten lijken zo af te wisselen met periodes waarin diezelfde bedrijven steun vragen aan hun personeel en overheid om te overleven. Is dat een duurzame manier om een bedrijf te leiden?

MOLDEREZ → 'Het is eigen aan heel veel aandeelhouders dat wanneer er grote winsten zijn, ze die ook zelf willen houden. In die goede tijden vragen ze zo weinig mogelijk invloed van de overheid, met het argument dat overheidsinmenging niet efficiënt is. Maar wanneer het slecht gaat, kloppen ze wel aan bij diezelfde overheid. Dat is geen volwassen manier van bedrijfsvoering. Maar omdat winsten voordien niet beter werden ingezet, hebben overheden op zulke momenten geen andere keuze dan bij te springen. Het gevolg daarvan is dat er vervolgens op andere posten bespaard moet worden. Dat gebeurde bijvoorbeeld in het onderwijs of de kinderopvang. Daar is een tekort aan financiering omdat die naar andere zaken is gegaan, een deel waarvoor de burger niet verantwoordelijk is.'

Zou een bedrijf misschien ook geen oorlogskas kunnen aanleggen voor slechtere tijden, zoals dat ook van gezinnen verwacht wordt?

MOLDEREZ → 'Economisch gezien is alles oppotten in zo'n oorlogskas waarschijnlijk niet het beste idee, zeker wanneer de inflatie zo hoog is als vandaag. Toch kunnen bedrijven zeker een appeltje voor de dorst aanleggen, maar een deel van de winst kan ook op andere manieren gebruikt worden om zowel in goede als kwade dagen op eigen benen te kunnen staan. Dat voorzorgsprincipe mogen we ook van onze bedrijven verwachten, net zoals van de mensen en van de overheid.'

Onlangs zei Pierre Wunsch, gouverneur van de Nationale Bank van België, in een interview in Trends over de huidige economische situatie: 'De ondernemingen kunnen de factuur niet alleen betalen. Vele mensen verdienen genoeg. Ze hebben dus de capaciteit om een deel van de schok op te vangen.'

MOLDEREZ → 'Hij trapt de bal terug in het kamp van de mensen en werknemers. De kleine man kan niet opdraaien voor een slechte economie. Ik heb ook niet dé oplossing in handen, maar die moet je alleszins niet bij de gewone werkmensen gaan zoeken. Zij kennen ook een energiecrisis, zeker als blijkt dat ze hun toevlucht moeten zoeken tot het verbranden van hout of het aansteken van een barbecue in huis. Dat we nu naar werknemers kijken, toont weer eens aan dat we niet gewoon zijn om samen de problemen te bespreken en oplossingen te zoeken.'

De hoge inflatie doet ons denken aan de oliecrisis in de jaren 70. Maar anders dan toen zien we historisch hoge brutowinstmarges bij bedrijven, in België zelfs nog hoger dan in de buurlanden. Smaakt die vraag om een inspanning door werknemers dan niet extra wrang?

MOLDEREZ → 'Dat is zeker zo, omdat de verdeling niet juist zit. Er is een te groot verschil tussen de winsten voor

bedrijven en wat de mensen die voor die winsten zorgen ervoor krijgen. Er is amper sprake van een eerlijke verdeling van onze gezamenlijk gecreëerde waarde. Als het slechter gaat, denken men helemaal anders. De kosten zouden dan wel gedeeld moeten worden. Dat is fundamenteel niet correct.'

Tien jaar geleden spraken we over mensen in het arme Zuiden dat het normaal is dat zij met hout stoken en zo vervuilen, louter omdat ze geen alternatief hebben. Vandaag zitten we in hetzelfde schuitje.

→ INGRID MOLDEREZ

Zie je tussen die vaststellingen toch nog wat lichtpuntjes die als inspiratie kunnen dienen?

MOLDEREZ → 'Er is het Deense Ørsted. Ooit was het een overheidsbedrijf voor olie en gas. Zij stelden ruim tien jaar geleden zichzelf de vraag hoe het bedrijf kan bijdragen aan de samenleving, in plaats van alleen naar zichzelf te kijken. Na een drastische, groene koerswijziging is het tegenwoordig het duurzaamste energiebedrijf ter wereld. Of er is het kledingmerk Patagonia. Dat winstgericht bedrijf werd zo aangepast dat alle winsten die niet naar herinvesteringen gaan, ingezet worden om milieucrisissen te bestrijden. Bovendien heeft Patagonia afstand genomen van het groeiemodel dat ten koste gaat van de werknemers. Welke ondernemer wil nu niet zo herinnerd worden? (lacht) Ook in ons land stellen heel wat bedrijven hun eigen maatschappelijke rol in vraag. Zij moeten als voorbeeld dienen en anderen inspireren. Niet louter als ideologie, maar als strategie. Want die bedrijven zullen bij een volgende crisis minder snel wankelen. Die manier van denken is tenminste toekomstgericht.' ■

NIET WAAR

Iedereen ontvangt binnenkort minimaal 1 500 euro pensioen



Gepensioneerden hebben hun schaaapjes nog niet op het droge.

Al jaren klinkt de roep om een verhoging van het minimumpensioen naar 1 500 euro netto. Bij de pensioenhervorming van afgelopen zomer beloofde minister Karine Lalieux (PS) zelfs om dat minimum op te trekken tot 1 640 euro netto. Maar lang niet iedereen krijgt het minimum, ondanks de misleidende naam.

De langverwachte pensioenhervorming van minister Lalieux draaide uit op een sissers. De verhoging van het minimumpensioen naar 1 500 euro, een belangrijke eis van diverse belangengroepen en vakbonden, was daarbij de enige noot die positief onthaald werd. Maar de term minimumpensioen werpt heel wat verwarring op. 'Veel mensen denken dat ze er sowieso recht op hebben, maar dat klopt helaas niet,' legt pensioenexperte bij OKRA Delphine Schedin uit. 'Het gaat hier om het gewaarborgd minimumbedrag voor mensen met een volledige loopbaan.'

Je (toekomstig) pensioen wordt doorgaans berekend op basis van je looninkomsten die je gedurende je loopbaan

ontvangen hebt. Daarvan ontvang je op het einde van de rit een aandeel dat in verhouding staat met het aantal jaren die je effectief gewerkt hebt. Heb je een volledige loopbaan van 45 jaar achter de rug én zou je pensioen op dat moment volgens de berekeningen onder de grens van het gewaarborgd minimumpensioen vallen, dan wordt het opgetrokken tot het op dit moment geldende minimum van 1 490,27 euro netto per maand. Wanneer je echter géén volledige loopbaan bereikt, dan ontvang je slechts een proportioneel aandeel.

Om aanspraak te maken op een verhoging tot het gewaarborgd minimumpensioen zijn de voorwaarden afgelopen zomer ook verstrengd. Zo moet je nu onder andere minimaal

een loopbaan hebben van 30 jaar, waarvan 20 jaar, oftewel 5 000 werkdagen lang minstens in een viervijfderegime. Daarbij tellen enkel nog het zwangerschaps-, borstvoedings- en palliatief zorgverlof mee als gelijkgestelde periode in de berekening van je pensioenrecht. Ziekte- en werkloosheidsdagen zelfs helemaal niet meer. 'Door die tewerkstellingsvoorwaarde toe te voegen voor de toegang tot het minimumpensioen zullen voornamelijk minder vrouwen recht hebben op het minimumpensioen, omdat zij vaker deeltijds werken of thuis blijven voor de opvoeding van de kinderen,' voegt Schedin toe. Dat wordt ook bevestigd door een onderzoek van het Kenniscentrum pensioenen. ■



Curt Claey, CM terugbetalingen

Wat als ik mijn doktersbriefje verlies?

Om een terugbetaling te krijgen van je doktersbezoek, moet je een doktersbriefje – met geel klevertje – binnenbrengen bij je ziekenfonds. Dat doktersbriefje, of 'getuigschrift voor verstrekte hulp', krijg je van je zorgverlener. Maar wat als je je doktersbriefje verliest? Hoe krijg je dan je centen terug?

'Met het eAttest, of elektronisch doktersbriefje, kunnen artsen of tandartsen hun getuigschriften voor verstrekte hulp rechtstreeks doorsturen naar het ziekenfonds', zegt Curt Claey van CM. 'Dat gaat snel en gemakkelijk, maar nog niet iedereen maakt er gebruik van. Nochtans zorgt het voor minder papiergebruik, minder administratie en een snellere terugbetaling. Met zo'n eAttest hoeft je als patient zelf niets te doen. Je kunt het attest dus ook niet verliezen.'

Zonder elektronisch attest kun je wel een nieuw doktersbriefje, of 'duplicaat', bij de dokter aanvragen als het origineel verloren ging. 'Dat duplicaat mag enkel dezelfde vermeldingen bevatten als het origineel, en moet bovendien duidelijk aangeven dat het om een duplicaat gaat. Je moet ook een verklaring op eer ondertekenen dat het originele attest zoek is geraakt.'

'Vervolgens moet het ziekenfonds controleren of het originele getuigschrift al niet werd terugbetaald. Maar met een duplicaat kun je toch nog een terugbetaling krijgen.' ■

'Onze spullen gaan te rap kapot'

– Tekst An-Sofie Bessemans – Illustratie Rutger Van Parys

Tervuren, zaterdagmiddag. Sarah (36) rijdt een kinderwagen binnen in het Repair Café, de buurtbijeenkomst waar vrijwilligers je kapotte spullen helpen te repareren. Misschien kan iemand hier haar koets herstellen? Voor haar kleintje leent ze het exemplaar van haar schoonzus, maar die laatste heeft de hare over zes maanden weer nodig.

Ook voor Antoine (34), nieuw in de gemeente, is het zijn eerste bezoek. Een affiche op straat lokte hem hierheen. Terwijl enkele Femma Wereldvrouwen zijn kleren naaien, leert lokale kwb-voorzitter Jos hem zijn botte messen te slijpen.

Oswald en Mariëtte, 66 jaar getrouwd, komen voor de koffie en gezelligheid. Ze maken een praatje met de dochter van hun overleden vrienden die ze in de menigte herkend hebben.

REPAIR CAFÉS IN CIJFERS

Vlaanderen telt 300 steden en gemeenten.

Daarvan tellen er **150** een Repair Café.

Jaarlijks worden gemiddeld **250** voorwerpen in een Repair Café binnengebracht,

waarvan zo'n **180** kunnen worden gerepareerd.

Samen goed voor **37 500** herstelde spullen in Vlaanderen.

'Naast duurzaamheid telt ook de ontmoeting', weet kwb-vrijwilliger Dominiek. Hij heeft zijn garagist Jimmy weten te strikken die zich om mijn onwillige broodrooster bekommert. '80 procent van de huishoudelektro die hier passeert, is herstelbaar', maakt Jimmy zich met zijn soldeerbout sterk. De man bracht enkele weken in de Vesdervallei door om koelkasten, gasvuren, microgolfovens te redden na de modderstroom en te verdelen onder wie het nodig had. Vandaag gaan de vrije bijdragen in het Repair Café naar 11.11.11.

Waarom leggen we geen minimumcriteria op aan spullen?

– VEERLE VERMEYEN

Rosalie Heens van Repair & Share, dat de Repair Cafés in Vlaanderen verenigt, bevestigt wat Jimmy aanvoelt: 'Het is belangrijk dat mensen aan reparatie of hergebruik denken. Nog te vaak belanden spullen die een tweede leven verdienen in de container.' Linde Brewaeyns van het collectief van sociale circulaire ondernemers Herwin, treedt haar bij: 'In Gent ligt onze hersteldienst Ateljee naast het recyclingpark. Mensen gaan er eerst na of hun spullen nog herstelbaar zijn. 55 procent van de toestellen, waaronder ook wasmachines en droogkasten, blijkt herstelbaar, en dat tegen een gemiddelde kostprijs van 46 euro. Een betaalbare oplossing voor zaken die anders meteen gerecy-

cleerd zouden worden, en daarbij creëren we mooie hersteljobs.'

Gierig

Wat maakt dan dat we alsnog te snel weggooien? Jimmy haalt de schouders op: 'Mensen willen niet voor gierig of arm aanzien worden.' Is nieuw te goedkoop? Heens is stellig: 'Het zou niet mogen dat de milieuvriendelijkste oplossing, namelijk iets nieuws kopen, de goedkoopste is.' Ze wijst ook naar de productkwaliteit: uit onderzoek blijkt dat in vergelijking met 20 jaar geleden, hoofdtelefoons en wasmachines gemiddeld 20 procent sneller kapot gaan. Ingebouwde veroudering is daarbij volgens consumentenorganisatie Test Aankoop absoluut geen mythe.

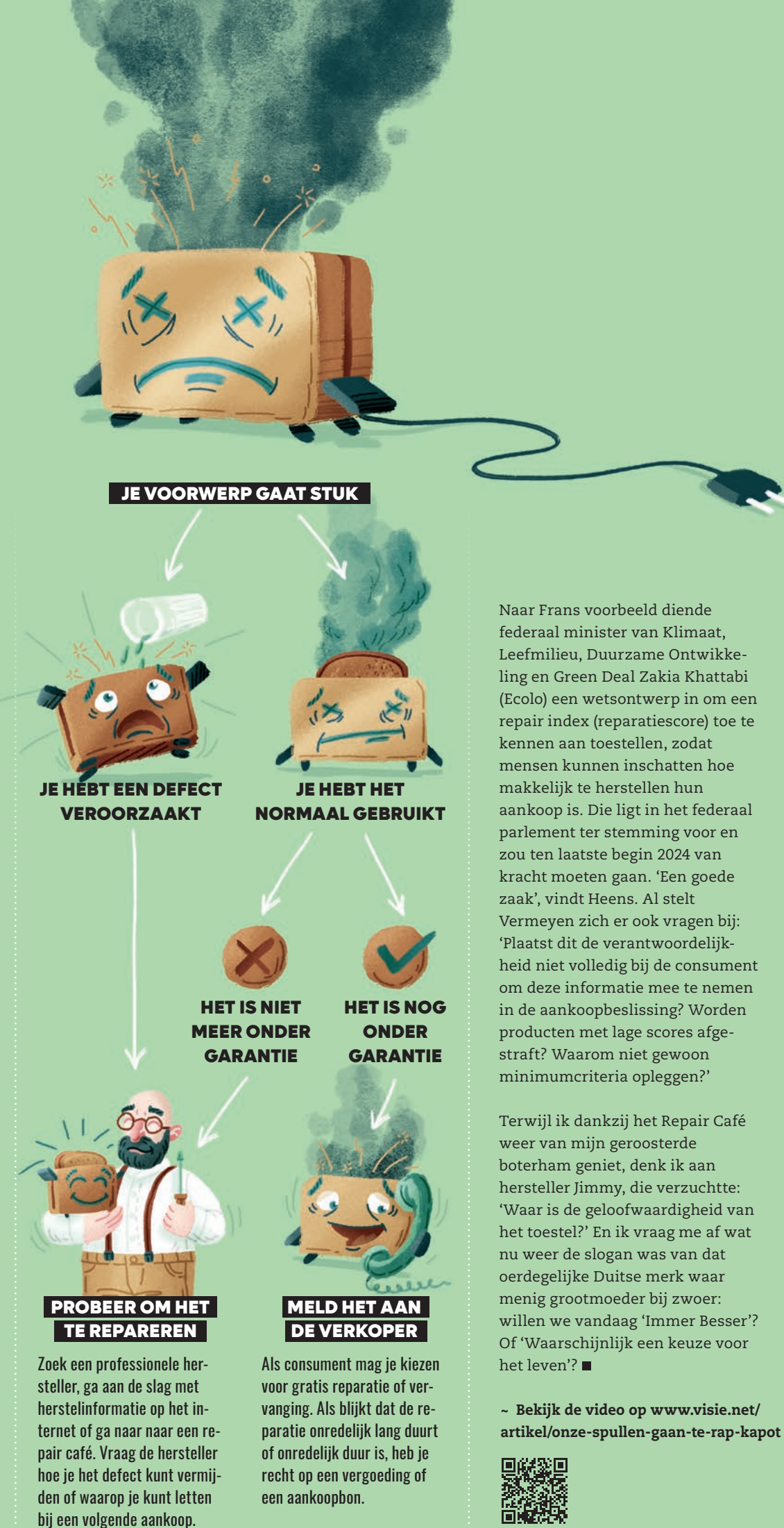
Nochtans is de nood aan een duurzamere omgang met onze spullen hoog. Nieuwe spullen nemen niet alleen een hap uit het budget, om ze te maken is ook veel energie nodig en het leidt tot veel CO₂-uitstoot. Onze spullen hebben een grotere milieu-impact dan vliegen en vlees eten, schrijft Babette Porcelijn in het boek *De verborgen impact*. Fabrikanten produceren met minderwaardige materialen tegen bodemprijzen in lageloonlanden, en maken misbruik van goedkoop transport, met alle sociale gevolgen en milieu-impact van dien. Door het mindere product en de lagere prijs heeft de consument ook minder het gevoel van waarde, en gaat die minder zorgvuldig met spullen om. 'Die neerwaartse spiraal moeten we doorbreken door spullen langer te gebruiken, door meer hergebruik,

onderhoud en reparatie', zegt Veerle Vermeyen, onderzoeker Duurzaam Materialenbeheer aan de KU Leuven. 'We sparen er bovendien grondstoffen mee uit.'

Langere garantie

Maar zowel lang gebruik als repareren wordt ontmoedigd, stelt Heens vast. 'Spullen zouden ontworpen moeten zijn om lang mee te gaan en hersteld te kunnen worden, maar dat doen fabrikanten niet uit zichzelf. Daarom moet de garantietermijn worden uitgebreid, vindt Heens. 'Bij ons is dat twee jaar. In Spanje is dat al drie en in Ierland zes jaar. Voor grote huishoudtoestellen is al Europees geregeld dat je het toestel moet kunnen openen met gewoon gereedschap, en reserveonderdelen moeten minstens vijf jaar beschikbaar blijven, maar voor veel producten moeten nog stappen vooruit worden gezet.'

'Veel toestellen worden dichtgeharst of vastgelijmd, of er worden speciale schroefjes gebruikt waar een gewone schroevendraaier niet op past. Reserveonderdelen van oudere toestellen zijn vaak niet beschikbaar of duur. Als de reparatie meer kost dan de helft van de nieuwprijs, kiezen mensen voor nieuw. De belofte van een sneller of beter toestel versterkt dat alleen maar, net als mode bij textiel een rol speelt.'



Naar Frans voorbeeld diende federaal minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal Zakia Khattabi (Ecolo) een wetsontwerp in om een repair index (reparatiescore) toe te kennen aan toestellen, zodat mensen kunnen inschatten hoe makkelijk te herstellen hun aankoop is. Die ligt in het federaal parlement ter stemming voor en zou ten laatste begin 2024 van kracht moeten gaan. 'Een goede zaak', vindt Heens. Al stelt Vermeyen zich er ook vragen bij: 'Plaatst dit de verantwoordelijkheid niet volledig bij de consument om deze informatie mee te nemen in de aankoopbeslissing? Worden producten met lage scores afgestraft? Waarom niet gewoon minimumcriteria opleggen?'

Terwijl ik dankzij het Repair Café weer van mijn geroosterde boterham geniet, denk ik aan hersteller Jimmy, die verzuchtte: 'Waar is de geloofwaardigheid van het toestel?' En ik vraag me af wat nu weer de slogan was van dat oerdegelijke Duitse merk waar menig grootmoeder bij zwoer: willen we vandaag 'Immer Besser'? Of 'Waarschijnlijk een keuze voor het leven'? ■

– Bekijk de video op www.visie.net/artikel/onze-spullen-gaan-te-rap-kapot



3 LEZERS



Jessica (26)

Jessica werkt als administratief medewerker in Hasselt.



Yuri (29)

Yuri is staalarbeider, scheidsrechter en verdient bij in een discotheek.



Souzan (34)

Souzan vluchtte uit Syrië en woont met haar gezin in Lier.

DE STELLING

'De prikklok is niet meer van deze tijd'

Jessica: 'Systeem van vertrouwen is beter'

'In het verleden werd er vaker gebruikgemaakt van de prikklok. Het probleem is dat een prikklok soms enkel als een controle-instrument wordt gezien. Maar er zijn niet alleen maar nadelen aan verbonden. Meer inzicht in de gewerkte uren kan helpen om een hoge werkdruk aan te kaarten. En de prikklok heeft een beschermende functie, aangezien ze ook bij conflicten tussen werkgever en werknemers over gewerkte uren kan beslechten. Maar een systeem dat vertrekt vanuit wederzijds vertrouwen is natuurlijk altijd beter. Het geeft ook een blijk van waardering voor werknemers.'

Yuri: 'Geen loonverlies als je een minuut te laat inklokt'

'Voor kleine familiale kmo's is het gebruik van de prikklok wat voorbijgestreefd: iedereen kent elkaar en mensen zien het van elkaar hoe laat ze aankomen. Er wordt bovendien minder in ploegensysteem gewerkt. In grotere fabrieken ben je eerder een nummer en wordt er vaak in ploegen gewerkt, waardoor glijdende uren voor arbeiders niet mogelijk zijn. Daardoor is tijdregistratie naar mijn mening handig voor arbeiders, ook voor de personeelsdienst om de aanwezigheden en overuren te registreren. Het zorgt er ook voor dat de ploegen direct kunnen opstarten en iedereen op tijd aanwezig is. Het verlies van een kwartier loon als je een minuut te laat inklokt is dan weer een brug te ver, want dan start de frustratie tussen de arbeider en bediende.'

Souzan: 'Er zijn minder discussies mogelijk'

'Een prikklok is geen ideaal middel voor elke werknemer of elke beroeps-groep. Vooral voor werknemers die in ploegen werken of in een groot bedrijf met honderden werknemers lijkt het mij een onvermijdelijk gegeven. Zo kunnen daar minder fouten gebeuren in de uitbetaling voor de gewerkte uren of toekenning van overuren. Daar heb je ook als werknemer baat bij. Met een inkloksysteem zijn er simpelweg geen discussies mogelijk, wat bij een systeem op vertrouwensbasis wel kan gebeuren. Maar wanneer je als werknemer meer vertrouwen krijgt van de werkgever, ga je een heel andere sfeer creëren. Dat werkt ook de productiviteit in de hand, wat in ieders voordeel is.'

Wie zal de energiepremie van 750 euro krijgen?

Stel: je zit in een regering. En je wordt geconfronteerd met een onrechtvaardige wet die in de praktijk onwerkbaar blijkt. Wat doe je dan? Die wet aanpassen is het logische antwoord. Zo werkt het echter niet in dit land.

Voor de tweede keer moet de regering de loonnormwet van de regering-Michel by-passen. U weet wel, de 'Wet van 1996' die in 2017 volgestoken werd met sjoumelsoftware. Zodat de meting van de beschikbare marge voor loonsverhogingen kan worden gemanipuleerd, in het nadeel van de werknemers. Op basis

Omdat koopkracht voor iedereen cruciaal is, zullen de komende maanden nieuwe acties volgen.

van die slechte wet dus weigert deze regering andermaal loonsverhogingen voor werknemers in de privésector en de autonome overheidsbedrijven. Als doekje voor het bloeden komt er een energiepremie. Ook bij vorige loonon-

derhandelingen werd bepaald dat werknemers in bedrijven die het goed deden tijdens corona een cheque van maximaal 500 euro konden krijgen. Echte vrije onderhandelingen waren ook toen onmogelijk.

Uit de ervaringen met de coronapremie hebben we veel geleerd. Amper de helft van de werknemers in de privésector, zo'n 1,5 miljoen mensen kreeg een coronapremie van gemiddeld 280 euro, te spreiden over twee jaar. De criteria voor de toekenning van de nieuwe energiepremie zijn nu nog een pak strenger ... De premies zijn ook eenmalig. Zelfs als je deze premie zou krijgen, blijft voor veel mensen de maand nog altijd véél te lang voor hun loon.

Er zijn nog andere problemen met die premie. De energiepremie is niet bruto, dus er gaan geen bijdragen naar de soci-



ale zekerheid. Tegelijk verbaast de politiek zich erover dat de financiering van pensioenen, gezondheidszorg, ziekteverzekering, werkloosheidsverzekering moeilijk wordt en is de conclusie dat er zal moeten worden bespaard. Tja.

Omdat koopkracht voor iedereen cruciaal is, zullen de komende maanden nieuwe acties volgen. Het ACV dekt die alvast tot eind maart met een stakings-aanzegging. Op 16 december komt er al een brede vakbondsactie. We geven niet af! ■

MARC LEEMANS, Voorzitter ACV

Forum LAURENT D'URSEL, activist bij meerdere daklozenorganisaties

Dakloosheid uit de wereld helpen is geen kwestie van geld

Activisten worden al gauw bestempeld als simpele zielen, idealisten of dromers, van wie de eisen niet opgewassen zijn tegen de mening van 'serieuze' mensen, wier stem luider klinkt naarmate ze pessimistischer zijn.

Het is dan ook geen verrassing dat uitgerekend twee Brusselse activistische organisaties, 'Recht op een dak' en het 'syndicat des immenses', bij de faculteit toegepaste economie aan de ULB een studie besteld hebben

over de kosten van dakloosheid in onze hoofdstad. En de studie bevestigt wat ze al dachten: ten eerste kost dakloosheid ons ongeveer 210 miljoen per jaar, of vijfmaal zoveel als het budget van de bevoegde minister Alain Maron. Ten tweede blijkt uit de studie dat wat een dakloze gemiddeld per jaar kost (41 000 euro) ongeveer even veel is als wanneer we iemand echt herhuisvesten in plaats van noodopvang bieden.

Voortaan kunnen politici en de stad Brussel het bestaan van die studie niet meer ontkennen. We kunnen niet langer beweren dat het geld er niet is om komaf te maken met op straat leven. Waarop wacht België

dan om het Finse voorbeeld te volgen? Finland is het enige Europese land waar, dankzij een proactief beleid, dakloosheid daalt.

Wat houdt ons tegen, aangezien het geen kwestie van geld is? Het antwoord is samenvatten in één zin: de - ontorechte - overtuiging dat dakloosheid niet te verhelpen valt. Zo'n overtuiging moet goedpraten dat er geen enkele visie is op preventie van dakloosheid, dat we een gruwelijk tekort hebben aan betaalbare woningen, en dat we ons tevreden stellen met slechts noodopvang voor daklozen. En daarmee schieten we tekort op vlak van menselijkheid en waardigheid. ■

- Lees de studie online via www.syndicatdesimmenses.be/co-commanditaire-de-letude-dulbea/

Wil je zelf ook iets kwijt aan de redactie? Mail naar lezers@visieredactie.be





Zie ginds komt de pakjesbezorger

Vergeet de stoomboot of het paard van Sinterklaas, je pakjes komen voortaan met een busje tot bij je thuis. In alle vroegte staan ze al aan te schuiven bij het depot: de pakjesbezorger. Even schimmig als het halfdonker waarin ze in rij wachten op hun lading, is hun statuut.

De pakjessector staat bol van halfslachtige en kwetsbare statuten. Ondernemers sluiten vaak slechte contracten af met het postbedrijf en binden zich zo aan een opdrachtgever zonder dat ze daarvoor een faire vergoeding in ruil krijgen. Maar als het busje kapot is, draaien de bezorger zelf op voor de kosten. Ook ziekte, pensioen of ongeval ... dat moet de bezorger zelf regelen. Een logo van een postbedrijf op het busje verhindert dat de bezorger voor andere bedrijven kan werken. De postbedrijven zelf komen er tot op vandaag makkelijk mee weg. De pakjes zijn de deur uit. En daarmee is de kous af. Bij de rechtbank stapelen de dozen met dossiers zich verder op. Op de vraag wat er moet gebeuren met deze grijze zone aan kwetsbare statuten, is voorlopig geen eenduidig antwoord. Wie weet komt de bezorger op een dag met een pakje waar het antwoord op die vraag in zit. ■

~ Foto Maarten De Bouw

'24/7 klaarstaan, dat houdt niemand vol. Zelfs meneer pastoor niet'

'Meneer pastoor', dat hoort hij niet meer zo vaak. Geen habijt of kruisje rond de nek: aan niets is te zien dat er een priester voor je staat. Voor ons: een moderne man, met ontwapenende glimlach en een verrassende kwetsbaarheid. 'Ik lig even wakker van mijn energiefactuur als een andere sterveling.'

~ Tekst **Lies Van der Auwera** ~ Illustratie **Peter Goes**

Nu 22 jaar geleden kwam Adam* aan vanuit Congo in West-Vlaanderen, als eerste Afrikaanse missionaris. 'Het was kerstavond en het sneeuwde. Ongelooflijk, dat had ik nog nooit gezien. En dan al die kerstlichtjes, ik was betoverd! In de jaren nadien doorkruiste ik met het evangelie de hele provincie, van Kortrijk naar Oostende tot bij de nonnen van Menen. Daar noemden ze me *de zon van Menen*.'

'Dag meneer pastoor, hoor ik nog soms. Vooral van oudere

Heel wat collega's hebben nood aan een vrouw naast zich. En waarom ook niet? Voor mij mag het celibaat op de schop

~ PASTOOR ADAM

mensen, die dan ook heimelijk verwachten dat ik standaard in habijt met kruisje verschijn. Maar ik loop liever rond in gewone kleren. Mijn geloof zit vanbinnen.'

'Wat me meteen opviel, was de saaiheid van de Westerse misvieringen. En veel lege stoelen. In Afrika swingt een mis makkelijk vijf of zes uur lang. Ik wou iets van die warme Afrikaanse sfeer naar hier halen en richtte een multicultureel koor op. Dat bestaat nu nog steeds.'

'In Menen heb ik ook acht weken samengeleefd met een moslim uit Iran. Hij was een theatermaker op zoek naar een tijdelijk onderkomen. We hadden een hoop interessante discussies. Vandaag zijn we nog steeds vrienden.'

Negatief imago

'Wanneer ik mezelf voorstel als priester, zie ik weleens sceptische

Mensen lopen soms rond met geheimen. Als iemand me in vertrouwen neemt, dan raakt me dat

~ PASTOOR ADAM

blikken. Aan priesters kleef een negatief imago, dat besef ik wel. Vroeger had een priester ontzettend veel macht, te veel. Dat pikken mensen niet meer. Ik laat het niet aan mijn hart komen dat we van ons voetstuk zijn gevallen. Het beeld van de almachtige, volmaakte priester voor wie je moet buigen, past geenszins bij mij. Enkel god is volmaakt.'

'Een vrouw naast een priester, dat moet echt wel kunnen, vind ik. Heel wat collega's hebben een 'huishoudster'. Ze hebben nood aan een vrouw naast zich. En waarom ook niet? Voor mij mag het

celibaat op de schop. Zelf zal ik wel alleen blijven, ik heb altijd mijn eigen boontjes gedopt: wassen, strijken, koken, een preek schrijven, alles doe ik zelf.'

'Biechten? Dat gebeurt vandaag nog nauwelijks. De traditionele biechtstoel is een pronkstuk, maar wie wil biechten doet dat bij mij gewoon aan tafel. *Face to face*. Wie nood heeft aan zijn hart luchten of een veilige plek,

kan bij mij terecht. De priester is een vertrouwenspersoon. Mensen lopen soms rond met geheimen waar ze zich over schamen. Als iemand me in vertrouwen neemt, dan raakt me dat. Problemen wegtoveren kan ik niet, een luisterend oor bieden is vaak genoeg. En hoop geven voor een betere toekomst.'

Stress

'Maar dat is ook onze achilleshiel. Mijn deur staat de klok rond open, maar wie houdt dat vol? Mijn werkdagen zijn in feite onbeperkt, soms krijg ik midden in de nacht telefoon om een ziekenzalving te doen. Dat is enorm zwaar. Heel wat priesters kampen dan ook met burn-out. Priester kan soms een heel ondankbare baan zijn. Je moet doseren, want de dag dat je uitvalt, sta je er alleen voor. Terwijl je je hele leven in dienst hebt gesteld van iedereen.'

'Als priester is het belangrijk om je eigen mentaal welzijn goed in de gaten te houden. Ik heb een rustdag ingebouwd, waarop ik mezelf verplicht om even af te koppelen en weer op te laden. En dan sta ik de volgende dag weer klaar met frisse moed en open blik.' ■

* Adam is een schuilnaam.

VACATURES

Visie zoekt

- Digital Creative - Schaarbeek
- ~ www.visie.net

ACV zoekt

- Digitale marketeers, data-analist en diverse IT-profielen - Schaarbeek
- ~ www.hetacv.be/vacatures

CM zoekt

- Directeur HR en organisatieontwikkeling
- Adviseur organisatieontwikkeling - Schaarbeek
- Data center coördinator - Schaarbeek
- Maatschappelijk werker
- Netwerkcoördinator - Brussel (Pajottenland), Aalst
- Consulent Service Center / Consultant kantoor
- ~ www.cm.be/jobs

OP NAAR EEN NIEUW JAAR MET JOU ERBIJ.

VERGEET JE LIDMAATSCHAP NIET TE VERNIEUWEN!

fem^{ma}
WERELDVROUWEN

1. THEATER KAMPSFEER IN EEN KOUDE WINTERNACHT



Het trio Clara Cleymans, Wim Helsen en Peter Van den Eede slaan de handen in elkaar voor een voorstelling voor een jong publiek. En dat doen ze met kampvuur en bijbehorende liederen. In een stille, koude decembernacht willen ze een kamp bouwen, om een vuur in te maken. Maar ze zijn met te weinig. En hun stem zijn ze ook al kwijt. Hoe gaan ze dat oplossen? Een verhaal voor kinderen vanaf zes jaar. ■

~ In Het Paleis, van 22 december tot 14 januari

Breintrein

2		7	8	6
6	1		8	3
5	7	3		4
	6	5	3	1
		4		9
	1		6	3
			1	
2				
7			5	8

2. FILM De acht bergen

Vriendschap op eenzame hoogte

Vorbije zomer gooiden regisseursduo Charlotte Vandermeersch en Felix Van Groeningen al hoge ogen in Cannes met hun film 'De acht bergen', een verfilming van het gelijknamige boek van Paolo Cognetti. Het verhaal over twee jongens, Bruno en Pietro, kaapte er de publieksprijs weg. Binnenkort wordt dit pareltje aan het grote publiek getoond. Een verhaal over vriendschap, liefde, eenzaamheid, leven en dood, verteld tegen de achtergrond van de ongerepte Italiaanse Alpen. ■



~ In de zalen vanaf 14 december

3. EXPO Mirror Mirror

Mode en psyche in dialoog



© COLLECTION ART ET MARGES MUSEE-MUSEUM

Mode of kledij wordt soms gecreëerd op een onverwachte plek. Zoals in een psychiatrisch ziekenhuis, in isolatie of in een huiskamer. Museum Dr. Guislain en MoMu – ModeMuseum Antwerpen pakken uit met de dubbel-tentoonstelling MIRROR MIRROR – Mode & de psyche. In de tentoonstellingen, in Antwerpen en Gent, gaan ze op zoek naar de connectie tussen mode, psychologie, zelfbeeld en identiteit. Welke boodschap willen ontwerpers of kunstenaars brengen met hun kledij? En kan kleding je mentaal beschermen? Een verrassende kijk op mode. ■

~ Tot 26 februari 2023 in MoMu en Museum Dr. Guislain. In beide musea kun je met de museumpas gratis terecht. www.museumpassmusees.be

Acteur, regisseur en schrijver

Stany

Crets

gevat
in 5
woorden



ANTWERPEN



Rugzak

'Ik stond altijd sceptisch tegenover psychologen, maar tijdens corona besliste ik om er toch eens naartoe te gaan. Toen bleek dat mijn scepsis onterecht was. Dat waren heftige dagen. Mijn moeder was net overleden, mijn vak lag op apegapen en er waren ook een aantal andere privé-zaken die ik al even met me meezeulde. Dus ik had wel een serieuze rugzak bij. Het is heel bevrijdend om op zo'n moment je ziel bloot te kunnen leggen bij een professioneel opgeleid iemand, goed wetende dat wat je zegt die kamer nooit zal verlaten.'

Vechters

'Het is verschrikkelijk wanneer je hoort dat je partner kanker heeft. Nu heb ik wel een zéér moedige vrouw (actrice Ann Van den Broeck, red.) en ik ben zelf ook een koppige ezel, dus we gaan er volledig voor. Maar ondanks alle goede wil blijft het moeilijk. De chemo is bijzonder zwaar, wat soms tot confronterende situaties leidt thuis. Maar we hebben een vorm gevonden om ermee om te gaan. We dringen elkaar niets op, laten elkaar veel ruimte en kijken vooral uit naar het licht aan het einde van de tunnel. Als partner is het voor mij heel belangrijk om goed te luisteren naar de noden en frustraties van Ann, zodat ik haar op de best mogelijke manier kan bijstaan.'

Twitter

'Twitter is mijn speeltuin waar ik nu naar hartenlust kan grappen en grollen. Ik begon het weer te gebruiken tijdens corona omdat ik daar het beste mijn stem kon laten horen om het op te nemen voor de cultuursector. Toen ik me niet onmiddellijk tegen het Corona Safe Ticket uitspraak, ontving ik berichten van mensen die graag mijn kop wilden inslaan of mijn ogen uitsteken ... Maar zulke anonieme bedreigingen houden mij zeker niet tegen om mijn gedacht te zeggen. Die mensen zijn vaak vooral helden achter hun computer.'

Realiteitszin

'Ik ben echt trots op mijn kinderen. Zij brengen mij altijd terug met mijn voetjes op de grond wanneer ik te veel ga zweven of wanneer alles tegenzit. Dat is dan niet zozeer troost, maar zij geven je wel perspectief en een realiteitszin, die je wordt aangeboden in de vorm van kinderen die geen blad voor de mond nemen. Uiteraard zorgen zij ook voor extra zorgen. (lacht) Opvoeden is de klok rond, dat is niet van 9 tot 5. Je bent als ouder constant in mindere of grotere mate bezorgd. Dus dat is bijna een extra voltijdse baan die je erbij krijgt, maar wel eentje die je heel wat voldoening geeft.'

Controversieel

'Mensen wijzen er sneller op dat sommige zaken kwetsend of er ver over zijn. We leven nu in een inclusievere maatschappij en daar wordt veel meer belang aan gehecht. Ook al zouden sommigen allicht met het vingertje wijzen, ik denk dat iets controversieelere personages als Debby en Nancy ook nu nog zouden kunnen. Zij waren sowieso kwetsend voor iedereen. Die hadden gewoon een groot bakkes.' (lacht)